

L'Amich remey.

2086

Pessa en un acte y en vers

original de

Juan Gelabert

1896

Personatjes

Francisqueta _____

Ignacio _____

Jenyó Ambros. (metje)

Luis.

(1°) Joanet, (noy de 15 a 16 anys)

Soca, (quetel) aquest personatge es molt bovt.

(1°) L'paper de Joanet pot ferlo una
dama jove.

111

L'umich remey

Acte umich

Sala d'entrada d'una casa de pages.
Cadiras ordinarias: una taula a un costat
ab l'porro a sobre y unas setvillevas.
Portas a dreta y esquerra y la del
fondo que dona al carré.

Escena 1^a

Apareix Francisqueta sentada y cussint
prop de la taula. Joanel dintre cantant
y surt desseguida pel fondo.

Joa = (cantant dintre) "Soy el vata primero,
y yo el segundo,
y yo el tercero.

(entrant) Ola, noya!

Man =

Ets tu, Joanel?

Joa = Yo mateix.

Juan = Quin bon humor
que castar.

Joa = Jo cantant sempre.
Crech que hi nascut per tenor.

Juan = ¿Quies fora l'oncle?
Ja vato

Joa = que sen ha anat.
¿Tu, donchs,

Juan = ¿com te trovas?
¿quet dire!

Joa = aixis, aixis...
¿Do! ja hi sou?
Sempre far la desmenfada.

Juan = ¿Que t'ha fet algun servei?
La cursió de sempre, sabs?
Per mes que plora l'men cor
l'pare tretse que tretse
y de cap manera vol
que'm casi.

Joa = De, son vavera

Juan = Din qui encara te l' recout
dels discursos que hi daba
la mare.

Joa= ; De ho se be prou!

Pobre tia!... Ja es veritat
que tenia l' genit fort,
y que want se hi pupaba
la mosca al nas feya por.
; Eur daba cada pastissa!...
per ves arnaba sovoll
y aquesta casa semblava
Sempre un agrgat de boigs!
Per xo no es estrany que l' oule
s' haigificat al melo
aqueixa rara mania
que tu pagas de velop.

Fran= ; Duchs jo estimo a n' au Lhuisset
y tant si val com si no
ni hi casave

Joa= ; molt ben fet!
; abaso la juguission,
y vava la federal!

Fran= ; No cridis!
Joa= ; Ay tens raho,
perque si l' oule

de seguir m' feya un cap nou.

-Ja molt temps que festejen?

Deute uns set mesos aprop.

Si que ho duyan amagat.

Y l'oncle no'n sab res?

Si:
ni vuy per que s'en enteri

perque hi havia un tratoru.

Quant van arribar a Barcelona

~~de~~ **despedir** ~~el~~ **Orion** ~~de~~ **Proch,**

ens van veure a ca la Sila

en distintas ocasions.

Com es un jove educat

y te aquell parla tant dolç,

va buscar modo y manera

d'interesar lo meu cor

y van queda enamorats

lo mateix que dos coloms.

Ell volia escriure al pare,
 manifestant-li l'amor
 que jo li havia inspirat,
 mes li va di el senyor Ambrós,
 l'metje qui es amic seu,
 que no ho fes pas sobre tot
 fins a tant que l'avisés.
 A tu t'consta ben be, noy,
 qui han resultat negatives
 totes las sevas gestions.

Joa = Y que pensen fer?

Tran =

Reurim:

si ell no cedira jo tampoch.
 En Lluís ha vingut al poble
 amb l'encar de del senyor Ambrós
 per veure si trobam medi

de ferlo entrar en raho,
~~del pare. Ab i sergio ambros
han convingut la manera
de ferlo entrar en raho,
y sino de grot per fossa
tiraria que casamos.~~

Perjo voldria qu' anessis
ara que estem enquitots sols,
a dirli que s' veixen venutza
per sabè lo qu' han resolt.

Joan = Si, tot desseguida que contro. a
ves ahont lo perso a veu ja
= No m' pots dir ja
Quant venia cap aqui
li trovat a casa en broch
Bueno! tu t' ho perderas.
que compraba una xeringa

ia

Tran = Tu m'enganyas!

Joa = ; Es qu' es prou!

; Mirau qu' aquesta ricota
escapàs d' exalta un mort!

Encara no fa senty quart

Tran = Y no sabs perque la' vol?

Joa = Potse per ferte un regalo.

Tran = Sempre seràs tabalot.

Y que li has dit?

Joa = Que vingues

y quant mes prompte millor,

que tu estabas esperant lo
per donarli un abris fort.

Juan = Ah grandissim! Vapassell!

perque poms confusions?

Juan = Que vols dir que no ho faria?

Deh me'n gravu de deixars Johi

Juan = que en tens poca de vergonya.

Joa = ~~To he rebut educacio~~

~~no faig desmies, saps?~~

~~ben un puro y lo demes que s'indica.)~~

Mira quin puro mes ros!

paquetilla, y libret,

y cerillas de misto!

Juan = Quina capsa mes bonica!

Joa = Mira, y fins te porsos millors.

Juan = ~~No quedaba mes que aquesta~~ ^{Oy!}

Juan = y d'ou t'ho has tret?
Joa = y els cuantos?
Joa = y tu ricat
Joa = m'ha regalat dos valents
y a m'altre'ls he despatxats.

115
~~y m ha dit la peyor~~
~~que la guardaba per mi.~~

~~Fran = baramba! versos y tot.~~

D'escuela llegi.

Joa = encien un misto y li dona Cè.

Entre tant calenhi foeh.

Fran = "El amor es un niño

que va vendado

y a ~~cuantos~~ ~~que~~ lo ~~contemplan~~
deja flechados."

Jo me l dech habi mirat

que tuch la fletxa aqui al cor.

Joa = Ah, salao!... això es delicia! (tirant fum)

¿Oh quina cendra?

Fran =

Apa, noy!

si el pare entra y t hi atrapa

ja t' dirà si es deliciós!

Joa = Ay caram! no fuma ell?

perque no haig de fumar jo?

-- No t' distinguis... don la caxsa.

Fran = (dantli) bé, home, t'...; qui ets graciós!

Joa = Ah, macatxo!... m' descuridaba
de contarte lo millor.

Quant hi trovat en pluis

m' ha encarregat sobre tot

que digués al oncle Ynaci

que ha vingut de metje nou,

~~m' ha fet a saber qu' al pobre~~

~~hi ha ara un jove que sap molt,~~

y encara que no es passat

cura mes bé qu' un doctó.

Tu fas veurer que no hi creus

y tot fent lo paperot,
 Li dius que no estàs per metjes
 y molt menos metjes nous.

Ya li coneixes l'genit
 qu'eu tot vol se oposiciò,
 y veuent que tu l'rehusas
 es molt facil qu'allavors
 ell s'obstini mes y mes
 en que t'vinga a pendre l'pols.
 Al ten sicut, que com sap
 està ab lo metje d'acort,
 ab quatre dias t'posa
 lo mateix qu'un pom de flors.
 L'oncle al veurent revifada
 de content se torna boig:
 li proposa que demani

ab tot y se' agarradot,
y el teu nuvi qui es esplendit
li contesta que res vol.

Ton pare mes empenyat
al veurer tan generos,

li brinda l'arristat seva
y li ofereix casa y tot.

Plavors ve aquí cada dia
tant si plou com si fa sol;

a tu a mi m' doua diners
perque vigili ls contours,
a tu t' dius paraulas dolas,

y aprofitant l'ocasio
y can alguna abraçada
d'aquellas que van al cor;
ton pare entra y vos atrapa

y després de fortas rahons
 acabá daut lo permis

y ecum Spiriti tuò. (fent acció de benedir)

Fran = Ay, Joaquet; qu'ets tarumbana!
 ; qui tingues lo teu humor!

Joa = Que no't sembla bõ aquet plan?

Fran = Ja ho crech, noy, d'allò mes bõ.
 ; buant tarda!

Joa = No't impacientis:
 ja vindrà si Deu ho vol.
 Mira!... (tirant bocanadas de fum)

Fran = Es ell?

Joa = Bè!... aquet cigarro
 que tira d'allò millò.

Fran = Malvinatje tu y el puro!

Ay!... quin salt in ha fet el cor!

Joa = Ditsos Lhuis! ; quina dèria!

Ja t' dich jo que t' ha entrat fort.
No vuy que t' estigas en pena.

Vaig a buscartel.

Frau = ay que t' macu! Si, m'ay?
i que t' estiga! que t' estiga!
Hasta luego!

Joa = Desde el fondo Vatia el mou!

l' onde es aqui... ciyta, assentat!
que fassis be l' paperot.

Escena 2^a

Dits Ignaci y Loca a la porta del fondo.

Ign = Endemès ja ho tens entès:
digals que quedo enterat,
y que si admeto la vara

es sols per no desairals;
pro que tinch malalts à casa
y mentre això duri...; saps?

Mentres Ignaci enrahona Loca fa enar l cap)

no podri ocupar-me gayre
de la cosa communal.

M'entenis? Lindica que si ab lo moviment

(del cap) Si, si, prou! per màrfezas!

Vejam i que t'he dit?

Ja! ja!

Loca =

que s'ha quedat molt content
y que d'aquí en endavant
ser anirà per las casas
à curdarse dels malalts.

Ign = (agafantlo per una orella)

I que yo soch un estupid ~~oca~~

y ~~yo~~ ~~un~~ ~~torro~~, ^{a carta cabal,} ~~un animal~~
per volguer que dougui peras
un om ya sech y corcàt.

Joa Està molt bequí. ^{(Y ^{dona} Gnastli una erupente}

Joa =

No s'enfadi,

oncle!

Jgn =

; No en haig d'enfada!

Cap recado pren conforme,
si li dius col el fa naps,
y aixis surten enredadas
las gestions municipals.

; Com pot anar bé l'Espanya

L'asejantse molt amolivat

terint sorts per empleyats!

Loca = Vol algu mes?

Jgn = ab un crit fort

Que t'en vagis!

Joa = Donchs alante: hasta mes tart.
(se'n va pe'l fondo xiulant)

Ygn = ; Grandisim poca vergonya
encara se'n va xiulant!

Joa = Y be, oncle, prenguiho ab calusa:
; que no ven que està embussat?
(per l'oido)

Ygn = ; Donchs que no robi la paga
y vagi a treballà al camp!

Joa = Que vol di aquet bastó ab borlas?

Ygn = Això vol di, cap eigrany,
que m'han elegit arcalde.

Joa = Viva!... (saltant)

Ygn = balla, bordegàs!

Joa = Viva l'arcalde de Bordegàs!

Ygn = ; ~~Mira que t'has saltat~~ (corrento ab la vara)
que t'burles de mi, bergant?

Joa = Personne, or es una brona.

Ygn = que tinguen la festa fustau.

- **Quedem-te tota la vida, noya!**

Fran = Estich molt trista.

Ygn = **Endavant!**

ja tornem ab sa mateixa?
Lo que tens de procura
es distrenert. Vols que t'porti
a Barcelona?

Fran = **Qui'es cas!**

Ygn = Potsi que ab lo cambi d'ayres
cambiesses l natural.

Fran = No, pare, no s ho proposi;
yo no m misch del seu costat.

Ygn = Donchs aixis que el ambros vinga
ya li fare receptor
una cosa que t'alegri.

Fran = Ay, Deu lo vulguí escoltar

Joa = A proposito: tinc que devli...

120

Ign = Be, ja m'ho diras ~~doma~~ de 10 cént. de op

Te, para a la calaixera
aquesta mangala, estas?

h!

sellos

y procura sobre tot
que no s'arribi a entelar,

qui això representa l'ordre
la ley y la autoritat,
y uny que s'conservi hincya
mentres estiga en mas mans.

Joa = Ma noy!... Si ls companyys m'veyan!

Ign = Bueno, deixat de compenyys:

y agafa ls llibres, que'l mestre
ja esta de tu fins al cap.

(Joanet sen va)

Escena 3a

Ignaci, Francisqueta y Inigo Rubio

Ygn = tornant al que t'heya noys,
aixó pot tenir d'acabar.

90

Juan = Jo no desitjo altre cosa.

os de 1

Ygn = Pero, qu'es lo que t'fa mal?

é?

Juan = Sento una opressió aquí al cor
com si m'haguessen punxat.

Ygn = Sabes qu'es? que t'trobas molt debil:
-com que no menjas, es clar!

Juan = Si no t'inchigava.

4

Es precis

cc

Ygn = busca remeys radicals

perque veig qu' al pas qu'anem
seria din ~~no~~ no acaba may.

Ambros = Bon dia, Yguaci. L'entrant!

Ygn = Vers bé;

a tu t'estaba esperant.

Am = "Y aixó, i que termin de nou?"

60
II

FINNS. TIMBRE ESPECIAL MOVIL.

Jgn = Ves la noya com esta?

com = Ota! tracaqui Francisqueta?
Douchs que no vols fe' bondat?

Jgn = Yo si senyo que voldria,
pero sento un mal esta...

Amb = Vaya, vaya, no't capfiquis,
y animat: ya't curaras.

(Lo' observa fent las pausas corresponents)
a veure'l pols. - tren la llenga.
- Fes un suspir ben fort.

Tran = ;Aaah!

Amb = Que't fa mal'l pit?

Tran = Si, molt.

Amb = Que't sentis punxadas al cap?

Tran = Si senyor.

Amb = Y llamaradas
com d' un calor concentrat?

Fran = Si senyor.

Amb = Que tens desganat?

Fran = Ay! si: tot fàstich me fa.

Amb = Quins remeys li feu? La Ignaci

Ign = Unturas

ab ungüent de contraccís.

Amb = Y que mes?

Ign = La cataplasma
que tu li vas receptar.

Amb = (després de pensar un bon rato)

Haurém de variar la fórmula:
remeys per fora no van.
Es necessari un reactiu
que la sensibilitat
li calmi, de lo contrari
no adelantarem un pas.

Lo seu sistema nerviós
y trova molt excitat,

y comè que prenghi prompte
l'excitació de raba.

*cabalment se tench al host
en abundancia sem brat*

Ygn =

¿Vols dir qu' això arirà bé?

Amb = Es un líquit refrescant
que li treurà ls mals humors
que té pe l'cos escampats.

(apart) Ygnaci, fés que estem sols.

Ygn = Perque?

Amb = Perque hem de parlar.

Tran = (apart) Sembla qu'estan de secrets.

Ygn = Noya, entra à dir.

Tran = (apart.) Qu'es estrany!

Amb = Si, qu'aquets aires no't proban.

*No, home, no! aquets no se'verien
arribat à casa en gran
que ten d'alguna una ampolla
del meyl bo y clarificat.*

Fran = (Yo escoltaré.) - Ya me'n vaig.

entra pta esquerra

Escena 4^a

Ignaci y Ambros.

Igu = Ya estem sols: que vol di això.

Amb = Pren asiento y no t'alteris.

Igu = Que passa? (alarmat)

Amb = No t'exasperis

y escoltam ab atenció. (s'assentan)

Suposo de que à ta filla
estimas.

Igu = Des ma fatlera!

y aquell que ho dupli sisquera
à mes d'ofènderan' me humilià.

amb = No t'posis ab sobresalt
 per lo qu' ara vaig a dirte,
 pero es precis prevenirte
 antes no s'acrisi el mal.
 Si el teu modo de pensar
 sobre cert punt, per mi injust,
 y tingh de darte un disgust
 ab lo que t' vaig a indicar.
 La Francisqueta ara s' trova
 en un estat desficiós
 y aixó indica que el seu cos
 passa per terrible prova.
 La ciencia apurant el temps
 y probant hora tras hora
 nil medicaments per fora,
 reclama remeys estrius.

sentat aquest precedent
creu el consell d' un amic,
y sens que't causi fatich
casa la noya al moment.

Ygr = (alsantse ab furia y agafant lo pe'l bras)
Que!... la noya...! oh, sort fatal!
tal vegada...

Arub = (tapantli la boca) - No l'insultis,
ni ab mals pensaments abultis
una enfermetat moral. (torman à sentar)
Yo m' he creuat las pestanyas
observantla, y veig ben bé
que tot lo mal qu'ella té
es un foc, à las entranyas.
Y aqueix calor concentrat
qu' es l'element de la vida.

si no li busquem sortida
pot donà un mal resultat.

Ign = Bà, bà, bà!... aiseò y remedia (mes
à copia de bayes ben fets. tranquilisat.)

amb = Mira, Ignaci, aquets secrets
sols Is sap qui ls estudia.

brème, no sigas tossit

y posa fil à la agulla,
que quant una flò's desfulla
ja pots di qu'oli ha begut.

En podràs entendre ab naps,
cols, bledas, y altres llegums,
mes no vulgas tenir firmes
de creure't que de tot sàps.

Jo, que no entench d'estas manlas
perque no m'hi dedicat,

tinch en cambi molt pelat
i cap d'auar per las aulas.

Y aqueix estudi constant
es el que m'ha assegurà
que la teva fillairà
à la fossa caminant.

Ign = Bah!... jo no la veig tan mala
per tota aquest resultat.

Amb = Perque tu estas obcecàt
y tens un perdigó al ala.

Ign = Ya veuràs, deixat de broma.
Tota la vida m'aldria
per curar sa malaltia
per desventurat a un home.
Encara guardo memoria
deh mals ratos que m'aldria

sa mare.

Amb = ¡Pobre!

Ygn = Ya, ya!

Deu la conservi a la gloria.

Amb = Home, no sigas obtús,
que quant vinga el cop fatal...

Ygn = Si farem el funeral
y acabat amén Jesús.

Amb = Es dir que sent filla teva
la pensas sacrificà?

Ygn = Parè lo que m'convindrà
y acabem. (alsantse)

Amb = Això subleva!

- Ya que el amic parla en balde
farei us de ma autoritat.

Ygn = Qui? qui ets tu, desventurat!

Amb = Soch & metje!

Ygn =

Yo l'arcalde! } (botidos
cuadrantes)

Amb = Tu arcalde!... m deixas sorpreses!

Ygn = Y entrant en aquest terreny
desd'aquest moment t'ordeno
qui aqui ya hi estàs de miés.

Amb =

(senyalantli la porta)

Amb = Si no fós per el que diràn
faria una etsegallada, (amenasantlo)

Ygn = ; Y yo farè una alcaldada
si no te en vas al instant!

Amb = ; Quim pare!... (ab despreci)

Ygn = Y tu?... quim marit!

Amb = Que vols di ab això? curahona!

Ygn = Enyolat de la teva dona
que prou feyna hi tens.

Amb= Qu'has dit?

Ygn= Lo que senti! - Y en consta bé,
ya que remou la bugada,
que d'ensà qu'ab tu es casada
fà bromas ab l'~~tabernacle~~ estangue!

Amb= Això en ho faràs present
davant del jutje de pau.

Ygn= Allà hont tu vulgas, babau!

Amb= Quin home mes insolent!

Ygn= ; Ya està dit! (Bente aquet ou!)

Amb= Y en que aixis fòs, res't importa!

Ygn= Soch l'arcalde y això porta
embolichs al poble. criant

Amb= (acalorant) ; Pròn!!

Ygn= Vull eridar! Sò a casa meua! (s'acalora)

Amb= No en fassis sortir de tius sentit ab l'
h. do. 7

perque fare un desatino.

(amenasantlo ab el bastó)

Ygn = Tòcam si gossas! (agafant una cadira)

Amb = Dèu trèva

als insults, que si m'irritas!

Ygn = Tòcam... tòcam!

Amb = Yusolent!

Ygn = Qu!... toca el dos al moment.

Amb = Primiè pagam las visitas.

Ygn = Embustero! res te dech.

Amb = (correntlo ab el bastó per la escena)

Rotz un miserable, un vil!...

Ygn = ; Toanet, busca l'agutzil
que el figui de cap al cep!

(al sentir això el senyor Ambros fuig
correns pe el fondo.)

Escena 5^a

Ignaci, Francisqueta y Joaquet,
que surten cada un per la porta respectiva

Fran = Pare, que son aquets erits?

Joa = Surting tot esbariat

Que hi ha? que fa falta un home?

Ygn = Corrent cap al fondo

Grandisim pillo! trapella!

Fran = Per Deu, sossequis!

Joa = Vaja, onde,
tinge calma! i qu'ha passat?

Ygn = ~~Ja ho dius tu!~~

i mireu qu'es una camorra
veim me a moure rahons

perquè no caso à la noya?
Y no la caso, està dit!...

no vull desgracià cap home.

Joa = (apart à la Francisqueta)

Bonmensa à fe'l paperot.

Tran = Ay, pare!... (com si anés à desviyarse)

Ygn = Que tens, xicota?

Tran = Ay!... yo perdo'l meu de vista!

Ygn = No perdis res, no fem cosas.

(sentantla à la cadira)

Això serà un rodament

de cap. Vols que surtin fora?

Tran = Que no sap que'l senyor Ambrós
ha dit que l'aire no m'prova?

Ygn = ; Per mor de Deu, Francisqueta,
no m'partis d'aquell estrofa!

Joa = Y perque han siguet las rasons?

Jgu = ~~Perque!~~
perque per curà la nya
diu que no hi ha mes remey
que casarla.

Joa = Aquesta es bona!
Vaya una recepta!

Jgu = bà!...
¡si ni sap que s'empata!

Joa = La de carm Rochi abi en deya
qui ha vingut fa poch un jove,
que encara que no es passat
~~ha~~ fa curas mitagiosas.

Jgu = No t' fuis de curanderos,
lo que buscan ells es mona.

Tran = ¡uy!

Jgn = Que t torna à veni allò?

Fran = Jo no sé... tot me rodola!

Joa = Potsè si l feyam veni...

per probar no s pert gran cosa!

Fran = Es inútil, no vull metjes:

Joa = Si ye ho d'ichs pel tante, dona.

Fran = No l'oy. = Jo me l'oyo biges to queda.

Jgn = Qui sap... a voltas ls boigs

fan bittas.

Fran = No s ho proposi
perque no l admeterè.

Jgn = Com s entien?... - Donchs vès, y portat
y que li digas ab modos.

Joa = Ho tots los que ports a sobre. (ren va)

Jgn = Noy! (reparant l' cigarro)

Joa = Que?
Acostat cap aquí.

Jgn =

Joa = Que vol?
Acostat mes, home.

Jgn = Quit ha donat aquest purr?

Joa = S'extinguerà.

Fran = Li be h' tuncos la porta.

Ygn = Ah, cara doble!

Y'ls cuartos d'hout han surtit?

Joa = Me... me ls ha dat... (no sabent que dir)

Tran = (dant un crit) ; Ay, que m' torua!

Ygn = Corra à buscà l' curandero.

Joa = Voy volando! - Alante, Loca!

(s' torpa ab l' agutzil li dona una clatellada
y se n' va.)

Loca = Aquet xicot ja m' carrega!
sempre m' grapeja la closca!

Escena 6^a

Ygnaci, Francisqueta y Loca ab un plech.

Ygn = Ya torua à se aquí aquet brètil.

que hi ha de nou? (cridantli a la orella)

Soca =

Poca cosa.

Loi porto aquet plech sacrat.

Ygu = Tu si que tens sacras grossas.

A veure lo qu'es. (llegint l' sobre)

"Al sor..."

Animal!...; no has vist l' sobre

que ve dirigint a tu?

Fran = A miell?

Ygu =

Raya! - Llegeix, noya:

(dantli l' plech)

Ves si diu sort?

Fran =

Qui'es estrany!

~~Fran~~ = No pare; si esta conforme.

Es per l' vistor.

No diu sort?

Ygu =

Fran = si, sor, alcade, y aixi's posi

per abrevia. 7o veus, burro! 130
Ygnau = Esperar que aquets pichos
Pran =

Soca "Al senyor Alcalde..." Que me conte!

~~Ygn = Es vital: terra raho, noya.
Soca = (apart) Que sera? Com se l' disputan.
Ygn = Sempre seràs tros de Soca! (obius)~~

Dèixem llegir lo que diu.

- Brudevant! ja ru donau ordres.

Soca = Qui'es?

Ygn = (à l'orella) La cosa està que crema
y habem de vigilà l' poble.

Pran = (à Soca) Ay Deu meu! qu'hi ha algun
perill?

Soca = (mirant al fons)

Sembla qu' està à punt de ploure.

Ygn = Bueno, donchs, t' nullaràs.

Portam la mangala, noya, (à la noya)
~~que y ha girat molta feyna.~~

Fran = Que vol di?

Ygn = Aquell bastó ab bords.

Francisqueta entra al quarto dreta y
torna à sortir ab la vara.

Tu, l cap vin y in posas pres
si algun sospetós ne trovas.

Soca = Per cert qu' ara hi vist un pello
que li saquejaba l horta.

Ygn = Donchs, apa no t' entretingas!

Tancar el à la garjola. (Soca se'n va.)

(à la noya que
surt)

Y tu no estigas ab ànsia
encara que tardi estona,
que me'n vaig à casa Vila
à veure lo que's disposa.

~

Escena 8a

Franciscueta

Franc = Ja es forat; Gracia a' deu!

A veure si ve en Lluís

y troba l'medi precis

per sortir d'aquesta creu.

Tant de fujiment ja m'he causat

y tantes papereries,

ja'ixi anem passant l'hor

y per ara ni esperansa.

Ab bon zel l'heuy ambros

tots los medis ha aprevat,

y l'pobre zohs ha loyvat

lo tenit un disgust gros.

¿y no es ben trist tot això?

¡ya ho dir el ditro ben clà
que de quant era escolà
may se recorda el recto!

Escena 9^a

Francisqueta, Joanet y Lluís.

(Joanet tren el cap per la porta del fondo.)

Joa = Francisqueta!

Fran = ~~¿Has vist a Lluís?~~

Joa = Està esperant aquí fora.

Fran = Péslo entràr

~~Joa = (entràr)~~ ~~¿Has vist a Lluís?~~

Lluís = M'anyorabas, nena hermosa?

Fran = Ay! ¿esperaba ab un ància!...

~~Lluís = Desconida, ja vindrà l'hora~~

~~que seràs per sempre meua,~~

Duis = ~~si jo tot te fa~~ m' tens aqui:

Joa = Varios, dona,

Digali ara tot allò. (escarminilla)

- "Ay pluiset, l'cor t'adora!

yo sense tu no puch viure

y si no us casem ben prompte..."

Luis = això deyas? = Joa = Galtre, corey

Fran = ty grandissim Embustero!

- Quina mentida!

Joa = lab buida Y ben grossa!

Fran = No t'el requis! aquet xicopte
sols en sofocar-me gossa.

Luis = Y si ho has dit, me n'alegro,

això que m'estimas proba.

Apa, à vigilà. La Joannet

Joa = Ya hi vaig.

y de mi no se pasen compte.
Se'n va cap a la porta del fondo y pasja
per fora.

Lluís = Ya hi sapigut Francisqueta,
que lo ten pare's oposa...

Fran = ~~Si, no vol de cap manera~~
~~consenti.~~ ^{al casament.} ~~Si, no vol~~
~~que m'hoi encara que'm m'hoi.~~

Tà poch ab lo senyò ambros
ha tingut rahons molt fortes,
y ha jurat per tots los sants
que no darà'l bras à torsse.

Lluís = No fassis cas del que diga
que sa voluntat es poca.

Tu sequeixes pentti veure
que la tristesa t' devora

que 't sentis punxadas al cor,
y que quant estas à solas
't agafan cosas estranyas
y tant prompterius com ploras.

Tran = això si qu' es ben veritat:

lluny de tu res m' aconsola.

Lhuis = tingeixes atacs de nervis.

Tran = bon se fa!

Lhuis = Molt facil, dona.

t' aixecas de la cadira

y saltas com una boija,

y tot fent extremitats

esgarrapas y grinyolas

volquent mossegà à tothom,

y luego 't quedas com morta.

Goa = (quantant desde la porta)

M'sembra qu'aisò va llarch,
me'n vaig à veure la ~~terça~~ ^{terça}.

Fran = I vols di que d'aquet modo ^(sen ca)
lograrém lo que t'proposas?

Lluís = No ho duptis. Enant ja aburrir
de remey's ton pare's tòvia
en present jo y t'aplico
una medicina nova.

t'curo radicalment;
tornan à ta cara hermosa
à apareixer los colors
que ta bellesa pregonan;
y al veure que sols à mi
den la salut de la noya,
de seguir no m'negarà
la teva ma preciosa;

y quant ja estiguem casats
pasarem moltes estones
abrasats aixi tots dos (l'abrase)
apurant del goig la copa.

Fran = lesquivant lo Y ara? que fas, Lluïset?

Lluïset = No, tonta, si es una broma!

Després que ja sigas meua,
per seguir en tot la moda,

anirem a fe un viatge
a ~~vivia~~ ~~tots~~ ~~dos~~ ~~a~~ ~~soles~~. ~~É~~ ~~agrada~~ ~~de~~ ~~la~~ ~~?~~
~~tots~~ ~~solets~~, ~~com~~ ~~se~~ ~~suposa~~ ~~ella~~.

Fran = ~~ay, si, si~~: ficarem al cap a l'olla.
Lluïset = Cinch comprada una caseta,

pe ls cantons de Badalona,

voltada de tarongers,

y clavellinas, y rosas,

perfumadas per l'oratje

de la onada salabrosa.

Fran = ~~Y'l pare?~~

Lluís = ~~Ya está he aquí!~~

~~no veus que us faria nova?~~
Allí he ~~perseguitados~~ meses
que per mi ~~sentim~~ de gloria,
y us pasejarem de dia
vora del mar, per la sorra,
contemplant en lluntanansa
las barquetas pescadoras.

Fran = Ay Lluís! - sentinte a tu
m' conto la mes ditaosa!

Lluís = - Y m' negas una abressada
sent una cosa tan ditaosa?

Fran = Vaja, Lluís, no m' ho demanis!
que no veus que m' torus roija?

Lluís = ~~Pero si es tan natural!~~
Donat, no negas això.

Entre mis axa pobra,
mes l'infelicitat y el castigo
que l'un al altre se portan.

Fran = Vols dir que no es mal mirat?

Lluís = **No ho heu!**

Fran = Sent aisis d'oula,

L's abrasan y surt Ignaci y el sarpén

Escena 9a

Dits i Ignaci

Ign = Qui es aquest escàndol?

Fran = ; ay!!

Lluís = No t' moguis. (apart a Francisqueta y retencutla)

Ign = Indevant, jove!

Passi el favor de deixar
tot de seguida a la noya. (volguent separar
carlos)

Lluís = Y qui es vostè?

Ygn = So' el seu pare,

y a qui ningú més disposa.

~~respecte aquesta mangala
que se ha confiat el poble.~~

Lluís = La coloca a la cadira y li diu apart

buyta, feste veni allò
fes forssas salts y tremola.

(à Ignaci.) Dispensi: si em maguettes,
y ab l'autoritat que se dona
la ciencia, se he proposat
à entrà aquí dins à socòrrerla.

Ygn = Vostè es metje? Per servirlo.

Lluís =
Fran = (tremolant y fent gestos) bé... té... té...

Ygn = ~~Qui es això? Que té la noya?~~

Lluís = No ho ven? m'atach de miris
y si remey no s'hi posa,
quant antes, pot prepararse
à dur-la cap a la fossa.

Ygn = ¡Ay, filleta del meu cor!
Assesigat. (subjectant-la)

Lluís = Cingui compte.

Miri que l' mossegara
y ara està rabiosa.

Fran = Ham!... (volquent-lo mossegà)

Ygn = (fugint) Yo t' flich! no m' falta mes
qui' haberli de dà la bola!

Francisqueta... ¡no m' coneixes?

Fran = Ham!... (correntli detras per mossegarlo)

Ygn = P ¡Bepunyal de sicota!
(Donant voltes ls tres per la escena)

Lhuis = Agàfila per detras!

Ygu = Y si m mossega?

Lhuis = (fugint) Senyora!

Fran = Hoàm!... (embestintlo)

Ygu = (agafantla) Ya la tenech!

Fran = Hoàm!...

Ygu = (sens saltarla) ¡Pecristo!

¿no ven quinas dents que posa?

Fran = (violentant se per aguantarse l'aire)

Lhuis = ~~Stupent filajifort!~~

Ygu = Pobreta!

niri, niri com tremola!

Lhuis = Ei, qu' ara està fent la crisis.

sentemula. (la posan à la cadira)

Ygu = Quinas ganyotas!

Lhuis = No tement, es la reacció. (fentli aire)

Ygn = ay, valgam Deu! Donas! Donas!

Ya li dich qu' es un bestia
que no mes disgustos dona.

Bluis = Ara qu' esta ab mes sossego
la portarem a la alcoba.

Ygn = S' ha quedat tota en rampada.

Bluis = Ya li dare un espiasmió dich
que la fassi torna en si. (Entram a dins)

Ygn = Per aqui, per questa porta.

Escena 10^a

Joanet y luego Ygnaci

Joa = (Guaytant per la porta del fons)

~~Parcara dura el pestig?~~
~~Noys, encara no esteu nostos?~~
~~¡Refuma, se que va a march!~~

~~Sembla impossible que sempre
tingan els enamorats
alguna cosa que dir.~~

Vaja, prou de festejar! (entrant)

Ah! carambas, si no hi sou!

Potsi es que tu bluis se tu ha anat
mentres yo era a cà la ~~torra~~.

(com acudintli un pensament)

O bé sou dintre...; qui sap!

¡això sí que m'cremaria!

No fem coses!... tro fòs cas...

(corra cap a dins y s'topa ab son oncle)

Ygu = Dy que veus bé, Joaquet.

Joa = Que passa?

Ygu = Pés, ja ha pasat.

Joa = Però que?

Ygn = A la Francisqueta
l'he sorpresa ab un atac.

Joa = (tot espantat) Com? que diu? qui l'atacaba?

Ygn = ¡ No t' burlis!

Joa = ¡ No m' burlo pas!

Ygn = Si l'haguesses vist; pobreta!...

¡ quin modo de guinyolà!

Joa = Qui' estava sola?

Ygn = Per sort

s'ha ensopegat a passar
el curandero que m' deyas
en aquell mateix instant,
y ha entrat a donarli ajuda.

Joa = Una ajuda?

Ygn = Un botavant!

Bullesteix! - Porta l'vinagre

y entra l'à dins no fos cas / Joant agafa
que tornés à repetirli. el cetrill de viuaque
y tu no t' moquis.

Joa = Ya! ya! entra à dins
Ygu = Ay!... quin dia cuants disgustos
ni menos se about tuch l' cap. parajantse

Escena 11^a

Yguaci y Loca

Loca = Aquell pres dim qu'hem de fé?
que s' causa d'està tancat?

Ygu = Se li han pres declaracions?

Loca = Declaracions? Oh! verà...
no li he pres mes que l'tabaco,
els niustos y uns quinze rals.

Ygu = L' tabaco tornalhi.

Soca =

Oh!

es que ya me l' he fumat.

Ygu = Com s' enten?... y ab quin permis?
que no saps qu' això no s' fa?

Soca = Si era un cul de pacatilla.

Ygu = Encara que fos un cap.

Donc ls cuartos desseguida.

Soca = Cingui, aquí té la meytat.

Set ralets y bon profit.

Ygu = No has dit que son quinze rals?

Soca = Els altres quedaran per mi

pe l' treball d' habi l' tancaat.

Ygu = Porta aquí tots els diners

y no m' apuris.

Soca =

baràim!

cuant hi havia l'altre arcalde
sempre partiam.

Ygn = Crubà!

Y tens vergonya de dirho?

Desde aquest hora en avant,
mentres q'ja expunji la vara
vull veure en tot claretat.

Soca = (donantli l'recto de molt mala gana)

vingui... hi faltan dotze cèntims.

Ygn = No vull admetre quebrats.

Ja saps qu' això perteneix
als fonsos municipals.

Apa, enllestim!

Soca = Que mes vol?

Ygn = Los' dotze cèntims restants.

Soca = Douchs miri, si no se'ls punta (molt cruen)

no se pas d' hont surtiran!

Ha de sabè qu' aquell home
peya un tuf, que m' ha deixat
ab meas ànias estranyas,

y si no corro al instant
à beure un poch d' aiguardent
no se l' que m' guera pasat.

Ygu = Soca! Soca!... aquestas bromas
ab mi no las gastis may!

- Pots anarten. (despedintlo)

Soca = (dirigintse cap al fondo); Quin arcalde!

l' altre era mes liberal! (se'n va)

Ygu = Miren qu' es tot un escàndol!...

¡quin modo d' administrar!...

Y s' coneix qu' aquest enredo
vé de temps immemorial.

O deixo de dirme Ignaci
Camastros y Rocaplá
ó jo tuch de posar coto
à tanta immoralitat.

Escena 12^a

Ignaci y Lluís

Ign = Ya's ha retornat la noya?

Lluís = Segueix en estat febrís,

pero s troba ~~ab~~ mes tranquil,

S' han resentit ls tendons

y la tenim avocada

à una forta inflamació.

Ign = Es di qu' està de curyado?

Y hi ven perill?

Lluís =

Y molt gros.

Tres coses té la malalta
que causan lo seu trastorn:

Inapetencia, tristesa,

y forta opressió à u al cor.

Y segons nos diu Hipòcrates
Galeno y altres doctors

aquets mals tenen origen
en la part moral del cos,

y en semblants casos la ciencia
no té drogas ni xarops

per curarlos, y sols queda
un remey consolador.

Jgn = Y quin es?

Resta à la vista,

Lluís =

basarla.

Ygn = (rapit) Això si que no!
no vull càrrecs de consciència
ja li he dit ben clà a l'Ambros.

Luis = Qui es l'Ambros?

Ygn = És lo metje
que us visita ja fa molts
ays, y que també opina
que li haig de busca ricot.

Luis = Ja ho veu! Dos facultatius
de la mateixa opinió.

Ygn = És inútil: no en convensen
encara que s'juntin tots.

Luis = Donchs, sent aixís, en retiro
y quant vinga el fatal cop,
plorarà las conseqüencias
de la seva obcecació.

Va à marxar à temps que surt Joanet y
detrás Francisqueta qui han escoltat la conversació.

Escena última

Dits, Joanet y luego Francisqueta.

Joa = ¡Ay, uncle!; a la Francisqueta
li torna a repetir allò!

Miri, miri com mosquega.

Francisqueta apareix a la porta fent
extremitats y mosquegant el mocador.

Ygn = **Noga, calma't** per favor! (correut a calmarla)

Lluís = Si no emyta à decidir-se
dels resultats no responch.

Toa = Uncle, que vol que se'us mori? (ploricant)

Ygn = Que't creus que sòtan Nerou?

¡ Mes com ho faig de repente
per trovarli casado!

Bluis = Ya que la cosa es urgent
jo 'm sacrifico gustos!

Ygn = Y qui es voste? (abrecel)

Bluis = So fill iniech
de don Bartumeu Ferrnoll
y m dich Bluis per servido.

Ygn = Moltes gracias. - Y el' aixó (indicant cuartos)
com estem?

~~Bluis~~ (ap. a Francisqueta) ~~Ja agafat' am!~~

Bluis = Ab la carrera y el dot
que m deixá la meua mare
que son vint mil duros...

Ygn = (tapantli la boca) Prón!

(apart) Deu m do d'aquet partit.

Noys, t'agrada l'senyors?

Frau = Ay! Deu mengua!

Jgn = Com s'entent!

É hi casarai tant si vols
Com sirvo. Ja ho sentis, ls ineljes
Dirhen que ó't casa, ó't mors.

Frau = Ay, pare, no vuy morir-me!

Jgn = Donchs apa, acabem d'incop!

(passant a Lluís)

Aquí té l'entrego; y prepara's
a fer-li la operació.

Lluís = Tot ho tuch ja disposat,
papers y amonestacions.

Joa = (saltant y tirant la gorra enlayre)
Ah, salao! quina festa
qu'habem de fe!

Lluís = y grossa, noy!

Frau = ¡Que felis soch, Lluís et meu!

Lluís = (abassant la) Francisqueta del meu cor!

2
Jgn = Tenqui compte no l'nossegui.

Luis = Ja ha fet crissis, no hi ha po.

Jgn = Douchs, Deuki pagui l'servey

y acabem aquest treball.

(al publich)

Senyors, per cura aquests mals
ja han vist quines l'remey!

Tebo

